

STOLICA APOSTOLSKA

Motu proprio „*Sacram Communionem*” z 19. III. 1957 upoważniło ordynariuszów do pozwalania na codzienną Mszę popołudniową (*horis postmeridianus quotidie*) gdziekolwiek wymaga tego dobro duchowe znacznej części wiernych. Decyzje św. Oficjum (14. VI. 1957) i św. Kongregacji Obrzędów (14. VI. 1957) nasuwały liturgistom przypuszczenie, że biskupi nie mogą upoważnić do odprawiania „*Mszy wieczornych*” przed godziną 16. Tymczasem 8. III. 1958 biskup diecezji Troyes w odpowiedzi na swe pytanie, czy może pozwalać na Msze św. o godzinie 15, otrzymał instrukcję Św. Kongregacji Sakramentów, aby korzystał z swych uprawnień w ramach motu proprio „*Sacram Communionem*”. Czyli „*Sacram Communionem*” ustala godzinę „*Mszy wieczornych*”, a ponieważ nie podaje bliższych określeń poza „*horis postmeridianis*”, więc upoważnienia na te Msze mogą dotyczyć dowolnych godzin popołudnia. Stąd wypada raczej mówić o „*Mszach popołudniowych*” niż o „*Mszach wieczornych*”.

Również Arcybp Albi w Italii na zapytanie czy może pozwalać na odprawianie Mszy o 14,30 codziennie, gdy wymaga tego dobro wiernych, otrzymał odpowiedź pozytywną.

Św. Kongregacja Obrzędów orzekła, że każdy ordynariusz może pozwalać także na drugą Mszę popołudniową w tym samym kościele gdy wymaga tego dobro znacznej części wiernych.

Św. Kongregacja Sakramentów reskryptem z dnia 17 maja 1958 upoważniła biskupa Orleanu na przeciąg 2 lat do wydawania pozwoleń na 30 Mszy św. rocznie o godz. 0.30 (pół do pierwszej w nocy) z okazji adoracji nocnej Najśw. Sakramentu przez członków Akcji Katolickiej.

ANGLIA

Synod biskupów anglikańskich zebrany w Cantrebery (w styczniu br.) ustanowił szereg przepisów zmierzających do dalszego upodobnienia kroju i koloru szat kościelnych do katolickich.

Ustalono też, że przy pewnych okazjach łacina jest dopuszczalna jako język kultu.

ARGENTYNA

W marcu br. Episkopat argentyński opublikował „*Dyrektorium liturgiczno-pastoralne o udziale wiernych we Mszy św.*“.

Nowo wydane „*Dyrektorium*“, choć ma wiele cech pokrewnych z analogicznymi publikacjami Episkopatu francuskiego i Arcybiskupa Bolonii Kard. Lercaro, jednak jest mimo to dokumentem prawdziwie oryginalnym łączącym bogactwo doktrynalne i szczegółowe normy pastoralne z trafną adaptacją do specjalnych warunków i potrzeb południowo-amerykańskich.

Prolog i Epilog dokumentu zawiera wybrane cytaty z encykliki „*Mediator Dei*“, w których Papież podkreśla konieczność aktywnego uczestniczenia wiernych w liturgii, a szczególnie w liturgii mszalnej i pozwala tę sprawę trosce biskupów całego świata.

Część I wstępna przedstawia pobożność liturgiczną jako harmonialną syntezę pobożności wspólnoty z osobistą pobożnością jednostki. Pobożność wspólnoty nie przeciwstawia się pobożności osobistej, lecz indywidualizmowi często ją wypaczającemu.

Część II zawiera normy ogólne dotyczące rodzajów uczestniczenia, Część III reguły praktyczne tego uczestniczenia w poszczególnych częściach Mszy. Treściwe sformułowanie „*Dyrektorium*“ wypełniają obszernie noty. Noty do I i II części zawierają cytaty z pism papieskich, soborów, dzieł teologów i wybitnych liturgistów oraz dyrektorii z innych krajów; noty do III części podają rozwiązania praktyczne pewnych skomplikowanych sytuacji.

Warto podkreślić realizm biskupów argentyńskich pozostawiających duszpasterzom dużą swobodę w przygotowaniu środowiska i stopniowym wprowadzaniu w życie wskazówek dyrektorium odpowiednio do konkretnych warunków miejscowych.

AUSTRIA

Konferencje Austriackiej Komisji Liturgicznej odbywają się 2 razy do roku w Instytucie Liturgicznym w Salzburgu pod kierunkiem referenta liturgicznego Episkopatu J. Eks. Biskupa Zaunera. Ich postanowienia po zatwierdzeniu przez krajowe zjazdy Episkopatu stanowią dyrektywy normujące rozwój austriackiego ruchu liturgicznego. Na 16 Konferencji przedstawiono z ramienia Instytutu Liturgicznego austriacki projekt reformy brewiarza. Postuluje on m. i. gruntowną reformę kalendarza zapewniającą prymat temporału w Roku Liturgicznym, reformę czytań, dalsze uproszczenie rubryk i wydatne skrócenie brewiarza przede wszystkim przez zmniejszenie ilości psalmów przypadających na poszczególne godziny kanoniczne oraz rozłożenie psalterza na okres 2 tygodni lub miesiąca. Natomiast od wielu innych projektów z paru ostatnich lat różni się ten projekt obroną tradycyjnej struktury brewiarza: pozosta-

wieniem nadal 8 godzin kanonicznych, sponsoriów i większości innych elementów chóralnych w brewiarzu księży świeckich.

17 Konferencja Austriackiej Komisji Liturgicznej omawiała problemy pastoralne nabożeństw Wielkiego Tygodnia. Przedyskutowano od strony liturgiczno-pastoralnej obrzęd umywania nóg i zwyczaj kolekty darów dla biednych w W. Czwartek, wielkopiątkową adorację Krzyża, zwyczaje ludowe grobu Pańskiego i procesji rezurekcyjnej. Te dwa ostatnie zwyczaje postanowiono związać z nurtem właściwej liturgii Wielkiego Tygodnia. Rezurekcja ma się związać bezpośrednio z nabożeństwem Wigilii Wielkanocnej.

Na teże Konferencji omawiano dezyderaty liturgistów pod adresem ogólnoaustriackiego katechizmu i zarysowującą się coraz wyraźniej w Austrii problematykę Mszy dla dzieci.

18 Konferencja była poświęcona dwom zagadnieniom z dziedziny wychowania liturgicznego wiernych. Referat o modlitwie wiernych w czasie przeistoczenia stał się punktem wyjścia do ożywionej dyskusji. Wielu niewyrobionych liturgicznie wiernych w czasie przeistoczenia żegna się i bije 3 razy w piersi. Wierni nie rozumieją struktury Mszy i roli przeistoczenia w akcji mszalnej. Powinno się wychowywać wiernych ku modlitwnej ofierze składanej Bogu z siebie i swego życia w czasie Mszy św. szczególnie w czasie ofiarowania, przeistoczenia i komunii św. Przy tym należy wykorzystywać i stopniowo pogłębiać tradycyjne formy pobożności jak pieśni i modlitwy. Np. bardzo w Austrii przyjęty tradycyjny akt strzelisty: „Jezu, dla Ciebie żyję“ (Jesus, Dir lebe ich) należy zachować i propagować w duchu współofiarowania się z Najświętszą Ofiarą Zbawiciela.

Jako drugi punkt programu wysłuchano referatu prof. Betscherta OSB o psychologicznym znaczeniu ekspresji zawartej w gestach i postawach liturgicznych a następnie przystąpiono do zleconej Komisji przez Episkopat pracy ustalenia wytycznych dla postaw ciała u wiernych w czasie nabożeństw liturgicznych.

Szczegółowe postanowienia można streścić nast.: 1°. Idealem wzorcowym są postawy uroczystej liturgii katedralnej i monastycznej. 2°. Droga realizacji jest stopniowe wprowadzenie zespołu tych postaw liturgicznych, które może łatwo przyswoić sobie wyrobiona liturgicznie społeczność wiernych. 3°. Etapem wstępnym są postawy liturgiczne, które mogą przyjąć nawet wierni niewychowani w duchu liturgicznym. Unikać należy drylu koszarowego, uwzględnić należy potrzeby ludzi, bardzo prostych, starych, chorych, przepracowanych itp.

Pełne zrozumienia uczestniczenie wiernych we wspólnej modlitwie Kościoła osiągnie się przez spokojny, wytrwały, planowy i odpowiednio stopniowany wysiłek ogółu duszpasterzy idących za dyrektywami Episkopatu.

BELGIA

W dniach 8—9 maja odbył się w Brukseli międzynarodowy zjazd urbanistów katolickich, w którym wzięło udział 150 architektów, socjologów i duszpasterzy z 17 krajów, pod hasłem ogólnym: „*Paroisse et planning urbain*”. Omawiano organizację parafii miejskich, ich stosunek do duszpasterstwa wyspecjalizowanego i do różnych struktur socjologiczno-kulturalnych składających się na ludność miejską. Budowa miejsc kultu jako owoc współpracy socjologów, architektów i duszpasterzy winna wyrażać wartości religijne w języku zrozumiałym dla współczesnego człowieka i winna prowadzić ku integracji religijnej naszych miast. Zjazd otrzymał telegram Ojca świętego oraz listy od kardynałów Lercaro i Fossati.

Doroczne dni flamandzkich studiów liturgicznych odbyły się w tym roku w Anvers między 21—24 lipca jako Kongres Liturgiczny, w którym wzięło udział 500 uczestników z Belgii, Holandii i Niemiec (w tym połowa świeckich). Ogólny temat Kongresu: „*Liturgia i człowiek współczesny*” został naświetlony przez szereg konferencji i dyskusji. Omówiono zagadnienia: nasz kontakt w liturgii z Chrystusem Chwalebny, twórcą porządku sakramentalnego; cechy „*św.ata biblijno-liturgicznego*” i symboliki liturgicznej oraz stosunek człowieka współczesnego do nich; konieczność czynnego uczestnictwa świeckich w liturgii oraz ich udział w Ruchu liturgicznym. Ruch liturgiczny winien być odpowiedzią społeczeństwa katolickiego na przemiany strukturalno-socjologiczne i obyczajowe, którym podlega ziemia flamandzka.

W prasie dyskutuje się problematykę wychowania religijnego młodzieży w kolegiach katolickich. Winno ono dawać formację religijną zwróconą więcej ku parafii i apostołstwu liturgicznemu w parafii.

FRANCJA

Marsyjska Komisja Liturgiczna opublikowała w biuletynie diecezjalnym szereg wskazówek odnośnie ołtarzy, radząc proboszczom, by przy ich ozdabianiu zachowali jak najwięcej prostoty i dobrego smaku.

Episkopat wezwał wiernych w krytycznych dniach maja i czerwca do modłów za Francję. Większość biskupów przepisała modły o charakterze liturgicznym jak np. Mszę o pokój, Mszę wotywną o jednym z Patronów krajowych, modlitwę za rządzącymi z W. Piątku, litanię do Patronów krajowych po Mszy św.

Nowo wydana broszura — przewodnik pielgrzymek francuskich do Lourdes stara się powiązać pielgrzymkę z głęboko pojętą inicjacją w życie chrześcijańskie łącząc w logiczną całość bogatą dokumentację biblijną z tekstami o posłannictwie N. Maryi Panny w Lourdes. Również Przewodnik Belgijski pielgrzymek do Lourdes organizowanych przez Stowarzyszenie Robotników Chrześcijańskich (M. O. C.) opiera się na solidnym

fundamencie biblijnym i dążeniu do ujęcia pobożności pielgrzymkowej w nurt paraliturgiczny tradycyjnej modlitwy Kościoła. Głodnym duchowo pielgrzymom XX wieku potrzeba obfitego pokarmu, Bożego słowa i chleba.

Grupa świeckich sympatyków czasopisma „*Le Vie Nouvelle*”, która rozpoczęła ruch apostołstwa świeckich poprzez tzw. „Ekipy alleluja” podejmujące się kolejno różnych prac apostołskich dała impuls do szeroko zakrojonych „*Dni Akcji Liturgicznej w Adwencie*”. W wielu parafiach Francji I niedziela Adwentu (lub ewentualnie inna z niedziel) specjalnie jest poświęcona ruchowi liturgicznemu. Staranny wysiłek popularyzacji i propagandy poprzez broszury, ulotki, plakaty oraz specjalny list do parafian, wskazuje na cel dnia liturgicznego: wprowadzenie parafian w życie z Kościołem, rytmem roku liturgicznego, Mszą św., słowem Pisma św. Wokół akcji „*Dni liturgicznych*” konsoliduje się działalność dawnych liturgicznych ekip parafialnych i powstają nowe, aby wspomóc duchowieństwo w przygotowaniu ogółu wiernych do pełnego zrozumienia aktywnego uczestniczenia w kulcie parafialnym, a specjalnie w parafialnej Mszy św. niedzielnej. Niektórzy biskupi rozciągnęli już program Dni Liturgicznych na całe diecezje.

HISZPANIA

W kwietniu odbył się w Toledo zjazd diecezjalnych kierowników komisji liturgicznych, na którym omówiono 2-letni plan Akcji Katolickiej skoordynowany w całej Hiszpanii, oraz pewne zagadnienia związane z liturgią pastoralną Mszy św. W lipcu odbyły się ogólnokrajowe dni studiów liturgii pastoralnej w Palma na Majorce.

ITALIA

W Wenecji została otwarta wystawa sztuki liturgicznej pod auspicjami Międzynarodowego Instytutu Sztuki Liturgicznej.

NIEMCY

Liturgiczna Rada Niemiec kierująca z ramienia Episkopatu niemieckim ruchem liturgicznym specjalnie bada problemy pastoralne liturgii Wielkiego Tygodnia w oparciu o sprawozdania terenowe z przebiegu nabożeństw.

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI PŁN.

19 amerykański Tydzień Liturgiczny odbył się 18—21 sierpnia w Chicago. Tematem głównym był Rok Liturgiczny. Powołano także specjalną sekcję biblijno-pastoralną oraz zorganizowano wystawę sztuki religijnej w czasie Tygodnia.

Tyniec

opracował PIUS NARÓG OSB